

Madryt będzie zmuszony do poddania się Druzgocąca klęska wojsk rządowych pod Grenadą

SEVILLA, 19. 8. Radjostacja powstańcza komunikuje:

Oddział powstańców zadał w pobliżu m. Valera druzgocąca klęskę wojskom rządowym, operującym w obszarze Grenady, izolując w ten sposób Malagę.

Wojska powstańcze zajmują obecnie linię Kordoba — Caceres aż do Aragonu. Wojska rządowe w szeregu wypadków poddają się powstańcom bez stawiania oporu. Siły powstańcze składają się przeważnie z ochotników. Oddział ochotniczy zajął m. Ibiás (w Asturji), gdzie znajdują się fabryki broni. Oddział rządowy poniósł porażkę pod Huesa i wycofał się do Katalonii. Wiadomości o bombardowaniu Sevilli przez samoloty rządowe nie odpowiadają prawdzie.

Madryt znajduje się w beznadziejnej sytuacji, otoczony przez wojska gen. Molla, który oświadczył, że pragnie uniknąć walk ulicznych, oczekując, że stolica wkrótce się podda.

PARYŻ, 19. 8. Z Malagi donoszą, że powstańcze ośrodki oporu w tym obszarze stanowią rodzaj enklawy, graniczącej na zachodzie z prowincją Cadix, na północy z Kordobą, na wschodzie z Grenadą, zaś na południu opierającej się o morze. Malaga jest obecnie jedynym odpowiednio pogłębiłym portem hiszpańskim na morzu Śródziemnym, znajdującym się pod władzą Madrytu. Malaga stanowi bazę operacyjną floty rządowej, która przygotowuje się do bombardowania portów marokańskich i atlantyckich, znajdujących się w ręku powstańców, patrolując zarazem cieśninę Gibraltarską. Wojska rządowe dążą do odbicia miejscowości San Roque i Algesiras, lecz powstańcy zgromadzili tam bardzo znaczne siły.

W Maladze krążą pogłoski o rozpoczęciu natarcia wojsk rządowych na Grenadę, która miała zostać jednocześnie zaatakowana z trzech stron: od strony Jaen, Guadixu i Malagi. Obecnie straż przednie wojsk rządowych mają znajdować się w miejscowościach Alkama, Lanjoro, Maracena i Izanillos. Grenada, chociaż uważana jest za odcietą od reszty Andaluzji, opanowanej przez powstańców, nadal stanowi bardzo silną pozycję pod względem strategicznym.

Malaga codziennie bombardowana jest przez samoloty powstańcze. Spłonęło ponad 500 domów. Policja wzmocniona jest przez milicję i wojsko regularne. Podejrzeni o sympatie dla powstańców są rozstrzeliwani na mocy wyroków sądów doraźnych. Każdej nocy aresztuje się około 50 osób. Władzę w mieście sprawują de facto anarchiści-syndykalisci.

POWSTAŃCY W IRUNIE

PARYŻ, 19. 8. Główna akcja powstańców w dalszym ciągu

Porucznik Czarkowski „wyjaśnia”

Przyczyny zagadkowej katastrofy

Do Krakowa przybył em. por. dr. Kajetan Czarkowski-Golewski, który jak wiadomo, kilka dni temu lądował przymusowo na samolocie „Fokker F. 12” pod Biarritz, lecąc w kierunku Hiszpanii. Por. Czarkowski udzielił szeregu informacji jednemu z dziennikarzy krakowskich. Na pytanie, jaki był właściwie cel lotu pilot nasz udzielił odpowiedzi wymijającej, stwierdzając tylko, że był to lot dla przyjemności.

Prostu pragnął w Londynie obejrzeć modele nowych samolotów turystycznych i przy tej okazji namówiono go na wycieczkę do Portugalii 16 osobowym Fokkerem, posiadającym trzy motory o mocy 1200 km. Samolotu tego nie pilotował.

„Nie jestem ani warjatem, ani też samobójcą, — powiedział por. Czarkowski, — mam ładną i miłą żonę i śliczne dzieci, życie jest mi miłe”.

Kiedy dziennikarz zapytał się, kto właściwie leciał razem z porucznikiem, to nie otrzymał na to pytanie odpowiedzi. Natomiast

skoncentrowana jest na odcinku północnym koło San Sebastian i Irun. Specjalni wysłannicy prasy francuskiej, obserwując przebieg walk z pogranicza, uważają sytuację „frontu ludowego” na tym odcinku za bardzo niepomyślną i sądzą, że ostateczne zwycięstwo przysię sily powstańcze jest kwestią godzin.

Korespondent „Paris Soir” opisuje przebieg walk w okolicach Irunu rządowego pociągu pan-

cernego z powstańcami, pod którego osłoną organizowała się obrona Behobie. Pociąg wytrzymał przez kilka godzin ataki powstańców. Pomimo to, straż przednie sił powstańczych znajdują się już pod bramami Irunu i zaczynają zajmować miasto.

Armata fortu Guadelupe milczą, prawdopodobnie zniszczona na skutek bombardowania. Siły rządowe cofają się w kierunku San Sebastian.

Wyroki za manifestacje antyżydowskie

Aresztowanie studenta na sali sądowej

16 lipca r. ub. odbywały się głośne manifestacje studenckie antyżydowskie, na ul. Marszałkowskiej, Nowym Świecie, Świętokrzyskiej i całej pobliskiej dzielnicy. Wznoszono okrzyki an-

tyżydowskie, wybijano szyby w żydowskich sklepach, m. in. w barze „A la fourchette”.

Zaalarmowana komenda policji wysłała samochody z rezerwą policyjną, przystąpiono do rozpra-

Warszawa podobała się studentom egipskim

Studenci egipscy, goście polskich akademików, przyjechali do Warszawy z licznymi przygotowaniami. Jeden z nich, Auvar Gindi, zgubił się na dworcu w Toruniu i nie mógł porozumieć się z nieznajomymi języka angielskiego urzędnikami dworcowymi. Ostatecznie przyjechał on wczoraj rano i połączył się z kolegami w Warszawie.

W trakcie podróży spotkała go druga przygoda, mianowicie podczas snu złodziej kolejowy u-

kradł mu piękny aparat fotograficzny marki „Leica”.

Egipcjanom Warszawa bardzo się podobała, tak, że postanowili przedłużyć pobyt w stolicy o dobę. Byli oni podejmowani dwukrotnie bankietami w Instytucie Wschodnim i w restauracji „Gastronomia” przez studentów polskich. W trakcie pobytu w Warszawie zwiedzili oni zamek królewski, Belweder, szereg kościołów i muzeów, oraz Wilanów.

Wyjechał oni wczoraj w nocy do Katowic.

Katastrofa samolotu pod Zaleszczykami

ZALESZCZYKI, 20. 8. Samolot G-go pułku lotniczego, powracając z ćwiczeń, spadł z wysokości 30 m. na pola orne obok Dobropola, pow. zaleszczyckiego i rozbił się gwałtownie.

Kapitan Kubr — pilot — po-

przewiezieniu do szpitala w Zaleszczykach zmarł, por. Monszajn — obserwator — walczy ze śmiercią.

Przyczyną katastrofy był niespodziewany korkociąg na zbyt małej wysokości.

Międzynarodowe zawody lekkoatletyczne transmitowane ze stadionu Wojska Polskiego

Zawody lekkoatletyczne, które odbędą się w dniu 22. 8. na stadionie Wojska Polskiego, będą jakby „małą Olimpiadą”. Głównym Międzynarodowych Zawodów Lekkoatletycznych będzie rewanż, jaki da zdobywca brązowego medalu olimpijskiego, murzyn dr. Edwards — Kucharskie-

mu w biegu na 300 mtr. Niemniej ciekawe będzie spotkanie Iso Hollo znakomitego biegacza fińskiego, dawnego rywala Kusocińskiego w biegu na 5000 mtr. z przeszkodami — z Nojim.

Fragmenty tych zawodów nadane będą przez Rozgłośnie Polskiego Radja o godz. 18.50.

Walka z bezrobociem na terenie woj. warszawskiego

Pod przewodnictwem wojewody warszawskiego, Nakiemcznikow-Klukowskiego, odbyło się posiedzenie wojewódzkiej rady funduszu pracy.

Szczegółowe sprawozdanie złożył dyr. W. Rawa-Grabowiecki. W roku budżetowym 1935-36 wojewódzkie biuro rozporządzało kwotą 6,470.000 zł, którą wydaktowano na zatrudnienie bezrobotnych.

Na robotach powyższych najwyższe napięcie stanu zatrudnienia osiągnęło liczbę 14319 osób.

W roku budżetowym 1936-37 wojewódzkie biuro na zatrudnienie bezrobotnych dysponuje kwotą 4,741.000 zł, z której przeznaczono na: inwestycje m. in. 2,701.600, roboty drogowe (państwowe i samorządowe) 1,038.400, roboty melioracyjne i wodne 2, 774.000, budowie publiczne 2, 177.000.

Ilość robotników, zatrudnionych na tych robotach, wyniosła w miesiącu lipca r. b. 17.614 osób.

Ugólna liczba robotników, zabezpieczonych na wypadek bezrobocia, wyniosła w ubiegłym roku 34,459 osób, zaś w roku bieżącym 45,267 osób.

Wojewódzka podkreśliła konieczność uaktywnienia działalności rady wojewódzkiej funduszu pracy, a w szczególności komitetów lokalnych przez zaangażowanie czynnika społecznego w drodze kooptacji do komitetów lokalnych najbardziej aktywnych jednostek spośród miejscowego społeczeństwa.

Kada wyłoniła komisję zbiorczą, zadaniem której będzie zorganizowanie w terenie zbiórki ofiar w naturze i gotówce na pomoc doraźną dla bezrobotnych i ich rodzin w związku ze zbliżającym się okresem zimowym.

Czas odnowić prenumeratę na m. wrzesień

Rozpaczliwy stan szkolnictwa na Polesiu

Stan szkolnictwa w województwach wschodnich Rzplitej przedstawił się katastrofalnie. Według danych statystycznych za rok 1933—34 nie korzystało w tych województwach z nauki w szkołach powszechnych 25 proc. dzieci w wieku szkolnym. W woj. poleskim jest jeszcze gorzej i, niestety, trzeba stwierdzić, iż w ub. r. szkolnym nie korzystało z nauki w szkołach powszechnych około 30 proc. dzieci.

Ogromna liczba drobnych osad i zaścianków, zamieszkałych

przez ludność polską, nie ma dostatecznego quantum (40 dzieci), wymaganego do założenia publicznej szkoły powszechnej a duże odległości przy rzadkiem zaludnieniu, sprawiają, że uczęszczanie dzieci do szkoły jest czasami fizycznie niemożliwością. Stan taki jest naturalnie szkodliwy i bezwarunkowo należałoby w tej sprawie zastosować t. zw. klauzulę wschodnią, która umożliwiłaby przy mniejszej od wymaganego quantum ilości dzieci powstawanie szkół, choćby w skromnych nawet nie zupełnie dostosowanych do potrzeb szkolnych pomieszczeniach. Stan dzisiejszy jest fatalny, na ziemiach wschodnich musi jaknajprędzej powstać gęsta sieć polskich szkół, któreby stanowiły przeciwwagę zarówno dla szkół mniejszościowych, jak i dla propagandy naszego wschodniego sąsiada.

Wyteżoną działalność w tym kierunku rozwoju Towarzystwo popierania budowy szkół powszechnych i Polska Macierz Szkolna, utrzymująca na Polesiu 66 szkół powszechnych i 4 zawodowe. Pomimo to sytuacja pogarsza się z roku na rok.

Jako przykład ofiarności publicznej na szkolnictwo na ziemiach wschodnich przytoczyć należy piękną inicjatywę pracowników polskich linii lotniczych „Lot”. Postanowili oni opodatkować się w wysokości 1 proc. swoich zarobków i zebrane tą drogą fundusze przeznaczyć na utrzymanie jednej ze szkół powszechnych na najdalej wysuniętych wschodnich rubieżach Rzeczypospolitej. Utrzymują przez pracowników „Lotu” szkołę jest szkoła w Budkach Wojtkiewiczich, w pow. stołęskim.

Nowa i dawna ortografia w podręcznikach szkolnych

Władze szkolne wydały instrukcję w sprawie stosowania nowej ortografii w podręcznikach szkolnych. Według tej instrukcji nowa ortografia wprowadzona będzie z początkiem roku szkolnego 1936—37 w podręcznikach dla klas 3 i 4 szkół powszechnych pierwszego stopnia oraz dla klasy 6 szkół powszechnych drugiego stopnia. Nowa ortografia wprowadzona zostaje nadto w podręcznikach do nauki religii rzymskokatolickiej dla klasy 3 szkół powszechnych trzeciego stopnia oraz dla klasy 1 gimnazjum. Wszystkie te podręczniki znajdują się w użytku szkolnym z początkiem nadchodzącego roku szkolnego.

Wszystkie podręczniki i wydawnictwa, które będą zatwierdzone do użytku szkolnego po dniu 1 września r. b. muszą być

pisane według nowej ortografii. Dawna ortografia może być nadal stosowana w nowych nakładach podręczników, które zostały wydane do użytku szkolnego przed dniem 1 września r. b. aż do upływu okresu dozwolenia danego podręcznika. Przepis ten nie dotyczy podręczników do nauki ortografii. Nowe nakłady książek pomocniczych i książek do czytania dla młodzieży, zatwierdzonych do użytku szkolnego przed dniem 1 września 1936, mogą być drukowane według dawnej ortografii do dnia 1 września 1940.

Wszelkie książki i wydawnictwa szkolne, znajdujące się w bibliotekach szkolnych, mogą bez względu na ortografię pozostać w użytku szkolnym aż do zupełnego zniszczenia.

Proces o spadek górniczy toczy się od 25 lat na Śląsku

KATOWICE, 20. 8. Do szeregu procesów spadkowych na podstawie starych praw górniczych na Śląsku należy m. in. proces spadkobierców kopalni węgla „Nowa Jadwiga”. Spór spadkowy toczy się już oddawna i powstał jeszcze za czasów zaborskich około 25 lat temu.

Po przejściu kilku instancji sprawa oparła się o sąd w Lipsku, gdzie jednak, jak słychać, spór spadkowy został zawieszony. Ponieważ sporna kopalnia znajduje się na terenie polskiego Górnego Śląska, sąd niemiecki uznał się niewłaściwym do rozprawy skargi i przekazał ją sądom polskim.

Najwięcej spadkobierców zamieszkuje w Chorzowie i w pow. świętochłowickim, gdzie, jak nam

donoszą, utworzył się komitet, którego zadaniem jest dalsze prowadzenie skargi o wypłatę należnego spadku po właścicielu kop. „Nowa Jadwiga”. Ostateczne zakończenie sporu o wypłatę olbrzymiego spadku budzi wśród miejscowego społeczeństwa wielkie zainteresowanie.

Utonął w Dryświatach porucznik z Wilna

WILNO, 19. 8. W dniu 17 b. m. porucznik Jan Pocięch z Wilna, bawiący w Tyłży, wybrał się z żoną i córką kajakiem żaglowym na jezioro Dryświaty. W pewnej chwili kajak przewrócił się i wszyscy wpadli do wody. Pocięchówna i jej córka wyratowano, natomiast porucznik utonął. Zwłoki znaleziono w dniu 18 b. m.

Warszawska giełda pieniężna w dniu 19 sierpnia

Dewizy: Holandia 361.00; Berlin (sp. 213.98, k. 212.92); Bruksela 69.10; Gdansk (sp. 100.20, k. 99.80); Kopenhaga (sp. 119.74, k. 119.10); Helsingfors (sp. 11.82, k. 11.76); Londyn 26.76; Nowy Jork 5.31 1/2; N. Jork (kabel) 5.31 i pięć ósmych; Oslo (sp. 134.78, k. 134.12); Paryż 134.95; Praga 21.96; Stockholm 137.95; Zurych 173.25; Wiedeń (sp. 99.20, k. 98.80); Montreal (sp. 5.13 1/4, k. 5.29 1/4); Medjolan (sp. 42.00, k. 41.80); Marka niemiecka srebrna (sp. 149.00, k. 144.00).

Papiery procentowe: 7 proc. poź. stabil. 49.00 (odeinki po 500 dol.) 50.00 (w proc.); 3 proc. poź. prem. inwest. I em. 64.00; II em. 62.75; 3 proc. poź. prem. inwest. serjowa I em. 78.50—79.00; 4 proc. państw. poź. prem. dolar. 48.00; 5 proc. poź. konwersyjna 46.75; 8 proc. L. Z. Komun. BGK. 94.00 (w proc.); 8 proc. oblig. Komun. BGK. 94.00; 7 proc. oblig. Komun. BGK. 83.25; 7 proc. L. Z. Banku Roln. 94.00; 7 proc. L. Z. Banku Roln. 83.25; 5.5 proc. L. Z. Komun. BGK. 81.00; 5.5 proc. oblig. Komun. BGK. 81.00; 4.5 proc. L. Z. ziemskie serja V 45.50; 5 proc. L. Z. m. Warszawy (1933 r.) 53.00—53.25; 5 proc. L. Z. m. Piotrkowa 45.00; 5 proc. L. Z. m. Siedlec (1933 r.) 29.00. Akcje: B. Polski 97.00—96.00; Puls 75.50; Lilpop 12.75; Ostrowiec 30.00; Starachowice 30.00.

Tendencja dla dewiz słaba, pożyczek państwowych przeważnie mocniejsza, listów zastawnych niejednolita, dla akcji mocniejsza. W obro-

GIEŁDA ZBOŻOWA

Notowano za 100 kg.: Pszenica jednolita 21.50—22, zbierana 21 — 21.50, żyto 1-szy stand. 14 — 14.25, 11-gi stand. 13.75 — 14, 1-A stand. 14.25 — 14.50, owies 1 st. 14.50 — 15, 1-A st. 15 — 15.25, 11 st. 14 — 14.50, jęczmień browarny 18 — 19 gat. I-szy 16.75 — 17.50, gat. II-gi 16.25 — 16.50, III-ci 16 — 16.25, groch polny 17 — 18, Victoria 29 — 28, lubin niebieski 11.50 — 12, żółty 14.50 — 15, rzepak zimowy 34 — 35, konieczyna biała surowa 10 — 80, biała bez kanianki o czystości 97 proc. 90 — 110, mąka pszenna gat. I-szy wyciągowa 36 — 38, mąka pszenna gat. I-A 34 — 36, gat. I-B 33—34, gat. I-C 32—33, gat. I-D 31—32, gat. II-A 30—31, gat. II-B 28 — 30, gat. II-D 25 — 26, gat. II-F 24 — 25, gat. II-G 23 — 24, mąka pszenna pastwana 16 — 17, mąka żytnia gat. I wyciągowa 23.50 — 24.50, gat. I-szy do 50% 23.50 — 24.50, gat. I-szy do 65% 22.50 — 23.50, gat. II-gi 18 — 18.50, razowa 18 — 18.50, pszenica 13 — 13.50, otręby pszenne grubie 11 — 11.50, średnie 10 — 10.50, mąki 10 — 10.50, żytnie 9 — 9.50, kucyki 1 lane 16.25 — 16.75, rzepak-